

«Αιτούντες Άσυλο σε ομηρία - Υπέρμετρες καθυστερήσεις εξέτασης εκκρεμών αιτημάτων ασύλου »

Αθήνα, 26 Απριλίου 2010

Αριθ. πρωτ.:3073/08.2.3

Ειδικοί Επιστήμονες:

Έλενα Μάρκου

Τηλ. 210-72.89.807

Ευαγγελία Μαρκάκη

Τηλ. 210-72.89.720

1.Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Κλάδος Ασφάλειας & Τάξης
Διεύθυνση Αλλοδαπών
Υπόψη Διευθυντού /Ταξιάρχου κου Κουσούτη
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 Αθήνα

2. Προς τον
Γενικό Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής
Σταδίου 27
105 59 ΑΘΗΝΑ

Αξιότιμοι κύριε Διευθυντά και κύριε Γενικό Γραμματέα

Δυνάμει του με αριθ. πρωτ. 3073/08.2.2/2009 εγγράφου μας, θέσαμε υπ' όψιν, στον πρώτο από εσάς, αναφορές αιτούντων άσυλο τις οποίες ο Συνήγορος του Πολίτη διερευνά, με θέμα την υπέρμετρη καθυστέρηση διευθέτησης των αιτημάτων τους. Για τις περισσότερες από αυτές τις υποθέσεις, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ζητήσει από την Διεύθυνση Αλλοδαπών, κατ' επανάληψη, σχετική πληροφόρηση, ενώ η απάντηση επ' αυτού συνήθως εξαντλείτο στην γενική αναφορά περί εκκρεμότητας των υποθέσεων αυτών, είτε στο στάδιο της εξέτασης προσφυγής είτε ακόμη στο στάδιο του α' βαθμού της διοικητικής διαδικασίας. Το ίδιο περιεχόμενο είχε και η με αριθ. πρωτ. 4/45131-1276540/2009 τελευταία απάντηση του πρώτου από εσάς, με την οποία επιβεβαιώνεται ότι υπάρχουν υποθέσεις που εκκρεμούν στον β' βαθμό πέραν των οκτώ ετών, παρά το γεγονός ότι σε κάποιες περιπτώσεις υπάρχει θετική εισήγηση της αρμόδιας γνωμοδοτικής επιτροπής..

Επιπροσθέτως, ο Συνήγορος του Πολίτη συνεχίζει να γίνεται αποδέκτης αναφορών με το ίδιο περιεχόμενο. Ιδιαίτερως επισημαίνουμε την περίπτωση του κου ***** (αριθμός ειδικού δελτίου *****) ο οποίος υπέβαλε την με αριθ. πρωτ. 6991/23.03.2010 αναφορά στον Συνήγορο του Πολίτη. Σύμφωνα

δε με το περιεχόμενο της εν λόγω αναφοράς προκύπτει ότι το αίτημα του εν θέματι αλλοδαπού παραμένει εκκρεμές, στο στάδιο της προσφυγής, ήδη από το έτος 2003.

Ο Συνήγορος του Πολίτη γνωρίζει ότι οι Επιτροπές του άρθρου 9 του π.δ 81/2009, σχετικά με τις προσφυγές που υποβλήθηκαν σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 του π.δ.61/1999 (Α' – 63) και δεν έχει εκδοθεί απόφαση, δεν έχουν συγκροτηθεί, όπως άλλωστε μας επισημαίνεται και στην ως άνω τελευταία απάντηση του πρώτου από εσάς, γεγονός το οποίο προσθέτει περαιτέρω επιβάρυνση στο σύνολο της διαδικασίας ασύλου και κατ'επέκταση δυσχεραίνει το έργο της εμπλεκόμενης υπηρεσίας, ενώ προοιωνίζεται αμφίβολα αποτελέσματα ως προς τη ουσιαστική διευθέτηση των εκκρεμών αιτημάτων. Ωστόσο, αναγνωρίζουμε και υπερθεματίζουμε στην δεδηλωμένη και εγγράφως ειλικρινή πρόθεση του πρώτου από εσάς για κατά προτεραιότητα εξέταση και άμεση διευθέτηση των επίμαχων υποθέσεων αμέσως μόλις συγκροτηθούν οι εν λόγω Επιτροπές.

Στο σημείο αυτό και υπό τα δεδομένα που προέκυψαν κατά την εξέταση των σχετικών αναφορών ο Συνήγορος του Πολίτη είναι αναγκασμένος να διακόψει κάθε περαιτέρω διαμεσολαβητική ενέργεια. Είμαστε όμως υποχρεωμένοι να εκφράσουμε τον έντονο προβληματισμό μας, ως προς τη τύχη των επίμαχων υποθέσεων αλλά και το σύνολο των ενδεχόμενων ομοειδών υποθέσεων που δεν έχουν τεθεί υπ' όψιν του Συνηγόρου του Πολίτη.

Όπως έχουμε επισημάνει και στο παρελθόν, η μακροχρόνια περίοδος αναμονής για την εξέτασή των αιτημάτων των αιτούντων άσυλο, αποτελεί όχι μόνο ένα ανησυχητικό φαινόμενο από τη σκοπιά της χρηστής διοίκησης και της εν γένει τήρησης της νομιμότητας αλλά προβληματίζει σοβαρά και ως προς τη σκοπιμότητά της. Οι ανωτέρω καθυστερήσεις, αν και ενδεχομένως εύλογες ως ένα βαθμό, για λόγους που ανάγονται στην ανάγκη ενδελεχούς διερεύνησης των επίμαχων υποθέσεων, δεν φαίνεται να δύνανται να αποδοθούν στην επανειλημμένως διαπιστωθείσα, κατά τα άλλα, δομική ανεπάρκεια του συστήματος ασύλου. Συνέπεια δε αυτής της κατάστασης είναι η παραμονή των ενδιαφερομένων σε αβεβαιότητα, χωρίς να μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, για μακρά χρονικά διαστήματα. Αδιάψευστο παράδειγμα αποτελούν κάποιες από τις περιπτώσεις αιτούντων άσυλο που έχουμε θέσει στον πρώτο από εσάς, οι οποίοι, ενώ πληρούσαν τις προϋποθέσεις για νομιμοποίηση με βάση τις διατάξεις του άρθρου 91-παρ. 11, του ν. 3386/05, θεωρώντας ότι στο πρόσωπό τους συντρέχουν τα στοιχεία για να τους αναγνωριστεί η προσφυγική ιδιότητα, δεν προέβησαν -κατά το χρόνο ισχύος των ανωτέρω διατάξεων- σε παραίτηση από το αίτημά τους, με αποτέλεσμα να αναμένουν ακόμη την οριστική κρίση για χορήγηση ή μη του προσφυγικού καθεστώτος, προσλαμβάνοντας την ιδιότητα του «ομήρου» της όλης διαδικασίας ασύλου.

Η διαπιστωθείσα υπαιτιότητα της διοίκησης, στο σύνολό της, ως προς την διευθέτηση των επίμαχων αιτημάτων σε καμία περίπτωση βέβαια δεν θεμελιώνει, άνευ άλλου τινός, δικαίωμα αναγνώρισης του προσφυγικού καθεστώτος. Θεμελιώνει ωστόσο ιδιαίτερη υποχρέωση της διοίκησης για τη διασφάλιση μιας άμεσης, δίκαιης και αποτελεσματικής εξέτασης των επίμαχων

αιτημάτων καθώς και την ενδελεχή διερεύνηση του ενδεχομένου να πληρούνται τα κριτήρια υπαγωγής σε κάποια από τις προβλεπόμενες μορφές διεθνούς προστασίας αλλά και της εθνικής προστασίας του ανθρωπιστικού καθεστώτος.

Πέραν τούτου, σε περίπτωση οριστικής απόρριψης κάποιων εκ των επίμαχων αιτημάτων, ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι η τυχόν απόδοση της ενδεχόμενης αστικής ευθύνης του Ελληνικού Κράτους δεν δύναται να λειτουργήσει αποκαταστατικά και να ικανοποιήσει ουσιαστικά το πλήγμα που έχουν δεχθεί θεμελιώδη και αναφαίρετα ατομικά δικαιώματα των εν λόγω προσώπων. Προς τούτο, κατά την εκτίμησή μας, υπό διερεύνηση πρέπει να τεθεί το ενδεχόμενο εξεύρεσης του πλέον πρόσφορου και αποτελεσματικού τρόπου διασφάλισης της νόμιμης παραμονής στη χώρα της εν λόγω κατηγορίας προσώπων στο σύνολό της (και όχι μόνο για εκείνους που πληρούσαν τα κριτήρια του άρθρου 91 παρ. 11, του ν. 3386/05). Και τούτο, δεδομένου του κατά τεκμήριο ιδιαίτερου δεσμού με τη χώρα που έχει αναπτύξει η εν λόγω κατηγορία προσώπων αλλά και της υποχρέωσης της διοίκησης υιοθέτησης διαδικασιών διορθωτικών αποκλεισμού από τη νομιμότητα, κυρίως όταν αυτός ανάγεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα της διοίκησης, όπως για παράδειγμα η στέρηση αναγνώρισης του προσφυγικού καθεστώτος κατά το χρόνο που τα κριτήρια ενδεχομένως πληρούνταν. Προς αυτή τη κατεύθυνση θα μπορούσε να διερευνηθεί το ενδεχόμενο ανάλογης ερμηνευτικής προσέγγισης των ρυθμίσεων της παρ. 2 του άρθρου 44 του νόμου 3386/2005 (απ'την κανονιστικώς δρώσα διοίκηση), ή σχετικής νομοθετικής πρωτοβουλίας, δεδομένης της προηγηθείσης νόμιμης διαμονής των εν θέματι προσώπων και της ενδεχόμενης μη κατοχής διαβατηρίου.

Κατόπιν τούτων, Αξιότιμοι Κύριοι, ο Συνήγορος του Πολίτη θέτει τις επίμαχες υποθέσεις στο αρχείο, ευελπιστώντας στη θετική εξέλιξη αυτών, στο πλαίσιο μιας γόνιμης συνεργασίας και συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων, υπό το ορθολογιστικό πνεύμα που φαίνεται να διαπνέει την αναμόρφωση της περί ασύλου νομοθεσίας που αναμένεται αλλά και της μεταναστευτικής νομοθεσίας. Δεσμευόμαστε, ωστόσο, να παρακολουθούμε την εξέλιξη των αιτημάτων της εν λόγω κατηγορίας προσώπων καθώς και να επανέλθουμε, εάν το κρίνουμε σκόπιμο, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας για τη διαρκή παρακολούθηση και προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο και προσφύγων, ενώ θα εκτιμούσαμε ιδιαίτερος τις απόψεις σας επί του συνόλου των προαναφερομένων.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας, τόσο εγώ όσο και οι συνεργάτες μου, για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση χρειαστείτε.

Με τιμή

Βασίλης Καρύδης

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση

1. Προς τον
Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
Κανελλοπούλου 4
101 77 ΑΘΗΝΑ